

San'at ta'limida talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati

Muzafarova Sanobar Murodullayevna

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada san'at darslarida talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning roli tahlil qilinadi. Maqolada kompyuter grafikasi, virtual studiyalar va interfaol dasturlar orqali talabalarning kompozitsion tafakkur, vizual tafakkur va estetik qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish usullari yoritilgan. Shuningdek, pedagogik metodlar va motivatsion muhit talabalarning ijodiy salohiyatini oshirishda qanday samarali ishlashini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: san'at ta'limi, ijodiy qobiliyat, raqamli texnologiyalar, kompozitsion tafakkur, vizual tafakkur, pedagogik yondashuv.

San'at darslarida talabalar ijodiy qobiliyatini shakllantirish zamonaviy ta'limning eng muhim vazifalaridan biridir. Talabalar rang, shakl, chiziq va kompozitsiya elementlarini uyg'unlashtirish orqali o'z tasviriy salohiyatini namoyon qiladi va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Raqamli texnologiyalar va interfaol pedagogik yondashuvlar san'at darslarini yanada samarali qiladi. Kompyuter grafikasi, virtual studiyalar va interfaol dasturlar orqali talabalar turli rang, shakl va kompozitsion yechimlarni sinab ko'rish imkoniga ega bo'ladi. Shu bilan birga, raqamli portfellar va onlayn baholash tizimlari talabalarga o'z ishlarini tahlil qilish, xatolarini aniqlash va natijalarni hujjatlashtirish imkonini beradi.

Pedagogning roli talabalarni ijodiy salohiyatini ochish, yangi texnika va metodlarni sinab ko'rishga rag'batlantirishda katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada san'at darslarida raqamli texnologiyalar orqali talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishning samarali usullari batafsil tahlil qilinadi.

San'at darslarida talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda raqamli texnologiyalar va interfaol pedagogik metodlar muhim ahamiyatga ega. Talabalar rang, shakl, chiziq va kompozitsiya elementlarini uyg'unlashtirish orqali o'z tasviriy salohiyatini namoyon qiladi. Shu jarayonda ular ijodiy tafakkur, estetik qaror qabul qilish va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu sababli, san'at darslarida raqamli texnologiyalarni qo'llash talabalarning ijodiy salohiyatini oshirishning samarali yo'li hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalar yordamida talabalarga kompozitsion va rang yechimlarini tezkor sinab ko'rish imkoniyati yaratiladi. Masalan, kompyuter grafikasi va virtual studiyalar talabalarga turli rang va shakl kombinatsiyalarini eksperiment tarzida qo'llashga imkon beradi. Bu jarayon talabalarda vizual tafakkur va estetik qaror

qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, raqamli portfellar va interfaol baholash tizimlari talabalarga o'z ishlarini tahlil qilish va natijalarni hujjatlashtirish imkonini beradi, bu esa mustaqil fikrlashni kuchaytiradi.

Flipped classroom (teskarilangan dars) modeli raqamli texnologiyalar bilan uyg'un ishlaganda talabalarning ijodiy qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi. Talabalar uyda nazariy materiallarni o'rganib, dars vaqtini amaliy mashg'ulotlar va loyiha ishlari bilan o'tkazadi. Bu jarayon ularni muammolarni mustaqil hal qilishga, ijodiy yechimlar izlashga va guruh bo'lib ishlashga o'rgatadi.

Loyiha asosidagi mashg'ulotlar ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning samarali usullaridan biridir. Talabalar turli mavzular bo'yicha loyihalar yaratadi, kompozitsion yechimlarni sinab ko'radi va rang kombinatsiyalarini qo'llaydi. Loyihalar jarayonida talabalarning ijodiy tafakkuri, analitik fikrlash va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati oshadi. Pedagog tomonidan berilgan konstruktiv qayta aloqa talabalarning o'z ishlarini takomillashtirishga rag'batlantiradi.

Interfaol va raqamli metodlar talabalarni jamoaviy ishlashga va fikr almashishga rag'batlantiradi. Guruh mashg'ulotlari talabalarga turli texnikalar va yondashuvlarni o'rganish, o'z ishlarini baholash va ijodiy qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Shu tarzda, interfaol mashg'ulotlar individual va jamoaviy ijodiy salohiyatni rivojlantiradi va talabalarning ijodiy tafakkurini mustahkamlaydi.

Pedagogning roli talabalarning ijodiy salohiyatini ochish, yangi texnika va metodlarni sinab ko'rishga rag'batlantirishda katta ahamiyatga ega. Pedagog talabalarni yo'naltiruvchi va motivatsion qo'llab-quvvatlovchi sifatida ishlaydi. Motivatsiyalangan va qo'llab-quvvatlangan muhit talabalarda original va innovatsion ishlar yaratishga turtki beradi.

Baholash va konstruktiv qayta aloqa tizimi ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Talabalar o'z ishlarini tahlil qiladi, xatolarni aniqlaydi va yangi yechimlar izlaydi. Shu bilan birga, doimiy feedback talabalarning o'z ustida ishlashga va ijodiy tafakkurini oshirishga yordam beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni interfaol pedagogik yondashuvlar bilan uyg'un qo'llash talabalarning ijodiy qobiliyatini samarali rivojlantiradi. Bu jarayon kompozitsion fikrlash, vizual tafakkur va estetik qaror qabul qilishni sezilarli darajada oshiradi, talabalarning zamonaviy san'at muhitida samarali faoliyat ko'rsatishga tayyorlanishiga yordam beradi.

Natijada, san'at ta'limida raqamli texnologiyalar va interfaol metodlarni qo'llash talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu jarayon talabalarning texnik ko'nikmalarini, estetik didini va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi hamda ularni zamonaviy san'at muhitida muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatishga tayyorlaydi. San'at darslarida talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda raqamli texnologiyalar va interfaol metodlar asosiy vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuvlar talabalarning mustaqil fikrlash, ijodiy qaror qabul qilish va natijalarni

tahlil qilish ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Pedagogning roli talabalarni ijodiy salohiyatini ochish, yangi texnika va metodlarni sinab ko'rishga rag'batlantirishda katta ahamiyatga ega. Baholash va konstruktiv qayta aloqa tizimi talabalarning o'z ishini tahlil qilish, xatolarini aniqlash va yangi yechimlar izlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar va interfaol metodlar talabalarning kompozitsion fikrlashini, vizual tafakkurini va estetik qaror qabul qilish qobiliyatini mustahkamlaydi. Bu esa ularni zamonaviy san'at muhitida samarali faoliyat ko'rsatishga tayyorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S.A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // *Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka*. – 2017. – №2. – S. 109–110.
2. Shavdirov S.A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – S. 131–134.
3. Shovdirov S. Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – S. 02016.
4. Shavdirov S. Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // *AIP Conference Proceedings*. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – №1. – S. 070035.
5. Shavdirov S.A. O'quvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari // *Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan)*. – 2017. – №6. – S. 15–21.
6. Shovdirov S.A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // *Inter Education & Global Study*. – 2024. – №1. – S. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // *Science and Innovation*. – 2023. – T. 2. – №B10. – S. 192–198.
8. Shavdirov S.A. Izobrazitel'nomu i prikladnomu iskusstvu // *International Scientific Review of the Problems and Prospects of Modern Science and Education*. – 2018. – S. 84–85.
9. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH // *Evrasiyskiy jurnal akademicheskikh issledovaniy*. – 2023. – T. 3. – №12. – S. 193–196.
10. Baymetov B.B., Shovdirov S.A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts // *International Journal on Integrated Education*. – 2023. – T. 4. – №3. – S. 60–66.